

Kratkočasnica.

Sprehod.

Prvega majnika, ob petih zjutraj hitel sem, kar sem le mogel, proti bregu Donave, kamor Dunajčanje radi zahajajo. Šel sem tje iz dvojnega namena. Prvič — nak, drugič hrepenel sem pomladansko jutro v vsi svoji krasoti uživati, in prvič obljubil sem drago mi Marico iz hiše prijatelje spremiti in se ta dan pod milim nebom z njo radovati. Otožna misel me prešine, ko vidim okna hiše, kamor sem se bil namenil, na široko odprte; al žalostno gotovost sem še le tadaj zadobil, ko me stara hišna že od dalje z ne ravno prijetnimi besedami nagovori: „Vse je že sfrčalo. Grdo pač za Vas, da tako lepo priložnost zaspate! Pa saj dandanašnji že ni prave ljubezni na svetu.“ Dobro razumem starko, ter ji stisnem blede podobo goldinarja v velo roko. Hipoma se je njena srditost v hvaležnost spremenila.

Pol ure potem stopim pred dornbahskim gajem z voza. Po drevoredih je bilo že vse polno našopirjenih gospá in gizdalinov. Čeravno je naravočastje nekterim greh, so vendar semkaj ljudje hiteli naravo vsaki po svoje častiti. Občutljiva mladost se vé tukaj s svojim živim životom ponášati; mož si skuša preteklih srečnih časov spominjati, in siva starost se raduje v mili sapici in prijetnem duhu, ki od vseh strani puhti. — Te pa, ki sem jez iskal, ni bilo nikjer.

Dalje gredé slišim pred menoj nek parlamentaren glas: „Le za mano! to je edina pot do cilja“. Kmalo zagledam debelega moža, ki je te besede govoril; komaj se je vstric svoje žene dalje pomikal, in čudno se mi je zdelo, da mož, ki je vedno zaostajal, si upa veleovati: „Le za mano!“ Hitreje stopim in kmalo stojim pred njim, ter ga oguja poprosim. Pogleda me srpo, ne sicer mojega obličja, ampak mojo opravo od nog do glave in mi gorečo smodko podá. Še zažigam, ko me nagovarja tako-le: „Toliko ljudi gré danes na sprehod, in vendar ne vedó, zakaj?“ — „Zakaj?“ — ponavljam jez, ter mu smodko podam in se zahvalim — „jez menim, da gredó, da bi se pod milim nebom razveseljevali“. — „Veste li, zakaj da sem tako zgodaj vstal in že semkaj prikobacal? Ker danes je ravno leto in dan, ko se je naš parlament (državni zbor) pričel. Jez sem rokovičar B. iz Leopoldovega predmestja, mestnjan že 29 let, in Vam vem vse na drobno povedati, kako se je godilo. Pred nismo imeli ne konstitucije, ne ustave, ne diploma, ne patenta, ne državnega zbora, ne Ogrov, ne prostosti tiska, ne svobode, z eno besedo, nič nismo imeli — zatorej pa danes grém na sprehod, in kdor tega ne stori, je bedak.“

Kaj zlodja, si mislim, ta mož je velik domoljub, pa tudi močno neotesán. Obrnem se k njemu ter ga poprašam: „Dovolite gospod! kaj pa imate že od parlamenta?“ — „Kaj? — svobodo!“ — „Kaj pa je to?“ — „Vse in vse je le svoboda.“

Nisem imel ravno želje po tej skušnji njegovega modrovanja dalje poslušati. Al brž poprima spet mojster besedo: „Moje ime in moj stan veste tedaj; tukaj pa je Katka, moja žena. Zdaj pa Vi nam povejte, kdo da ste? Vsi gremo eno pot, torej gremo lahko skupaj!“ — Udati sem se moral v osodo. — „Ne hitite mi tako“ — povzame čotasti rokovičar spet besedo — „včeraj sem si na naših domačih stopnicah, ki še niso razsvitljene, ного izpahnul. Pač je grdo, da policija gospodarjev ne sili, da bi stopnice razsvetlovali.“ „Pa, hrabri mestnjan“ — ga zavrnem — „Vi ste mož, ki mu je svoboda čez vse, in še celó v svojih domačih rečeh policijo na pomoč kličete!“ — Kdo se bo z gospodarjem prepiral; policija pa bi lahko pomagala!“

V tem hipu pride neki gospod memo, ktereга mestnjan B. ponižno pozdravi. Sune me z roko in pravi: „Ta je brat državnega svetovavca N.“ — „Kaj pa je ta brat?“ — ga vprašam. „Nič, — pa brat je državnega svetovavca N., ki je unidan Poljce in Čehe dobro zdelal. Meni se le čudno

zdi, da take ljudi še trpé v deželi; kar na barke bi jih naložili in v Ameriko odpeljali. Tamkaj bi bili najbolj shranjeni, kjer je vsa sodrga skupaj. Le misliti si ne morete, kako se togotim, kadar govor kakega tacega norca berem. Kaj zlodja vendar ima ljudstvo zmiraj s svojim česčino in pa slovensčino, kakor da bi bil še kateri jezik lepši kakor je nemški, v katerem se vendar lahko eden družega porazumemo. Kakor nor mlatim vselej krog sebe, kadar take národne brkljarije berem.“

„Pač res“ — prične žena njegova — „za norega Te more vsak imeti, kdor tvoje žlobodranje o rečeh sliši, ki ti niso celó nič mar. Popred je bil najpridniši mojster v celem predmestju, zdaj pa si je pijanega čevljarja za tovarša zbral, potrosi neizmerno denarjev za časnike, in naša kupčija gré rakovo pot.“ — „Jezik za zobmi, žena! jaz sem sloboden državljan in ne trpím nobenega upljiva od družih. Vsak če zopervati! Če ti ni pri meni všeč, pojdi pa drugam, kamor hočeš.“

Žena omolkne. — „Lejte“ — pravi na to mojster z nekakim ponosom — precej je tiho. Ravno tako bi morala tudi vlada storiti s tem, ki ji nasprotuje. Kdor noče, pa naj pusti! Boste le vidili, kako bodo Hrvatje pa Ogri prišli in prosili, da bi jih zopet vzeli. Brez Dunaja so vsi zgubljeni; tukaj zaslužijo svoje denarce. Kako bi bila Lombardija rada zopet naša! Pa je že prepozno!“ — „Kje ste pa to slišali?“ — „V včerajšni Donau-Zeitung-i stojí.“ — „Potlej je pa že res. — Če bi pa vendar Ogri in Hrvatje ne hotli nazaj priti, kje pa bi vzeli denarje, da bi državne dolgove plačali?“ — „Sam Dunaj vse to plača. Nadavku (agio) bi se pač lahko pomagalo. Dnarstvenemu odboru sem ravno tudi svoje misli zastran tega razodel. Pa zdaj ne smem še nič o tacihi skrivnostih ziniti.“ — „Nisem ravno radoveden.“ — „Pa Vam vendar le hočem nekaj razodeti. Osnova je prav dolga, pa do zadnjega goldinarja je vse zrajtano. Država vzame obligacije in druge javne papirje nazaj, tiste namreč, ki so v deželi, po polni veljavi, uni pa, ki so zunaj države, naj se pod nosom obrišejo. Pri tem smo mi in finance na dobičku.“ — Kaj pa Vi pravite k temu?“ — „Koliko je že ura?“ — „Kmalo bo sedem.“ „Po tem takem moram hitreje stopati, da svoje družine ne zgrešim.“ — „Polič piva boste vendar le z nami pili“ — pravi tolsti rokovičar — „potlej bomo že tudi mi bolje stopili.“

Dospeli smo do gostivnice. Tudi piva smo dobili; in mojster je zlil nekaj poličev z neznano naglostjo v grlo. Žena njegova pa ga večkrat opominja, naj preveč hudemu duhu ne služi. Pa mojster rokovičar opiraje se na svojo samostojnost in neodvisnost se ni dosti zmenil za zakonsko opominjanje svoje Eve.

„Zadel sem jo“ — povzame spet čez nekoliko časa mojster besedo in se obrne proti meni — „zdaj še le pravo mislim. Treba bi bilo enkrat vse narode avstrijske v praterju (znano sprehajališče na Dunaji) zbrati, jim piva in klobas dati. Piti bi morali vsi narodi bratovščino med seboj; po tem takem, mislim jez, bi bili vsi prijetli. Pa ne mislite, da jez zato pravim, da bi piva in klobas zastonj dobil; al le vidil bi rad veselje med narodi.“

Take so misli marsikakega Dunajčana o naših političnih zadevah. — Zadosti sem slišal. Plačam in grem.

Ko dalje korakam, slišim glasen smeh. Bila je Marica, ki se je s svojimi tovaršicami radovala. Očitala mi je, zakaj da nisem o pravem času prišel, pa odpustila mi je, ko sem ji dokazal, da nisem kriv. Po „Ost und West“.

Jugoslovensko slovstvo.

* *Nova slovenska slovnica*. Gosp. prof. Anton Janežič priobčuje v svojem „Glasniku“ veselo novico, da prvi oddelek „slovenske slovnice“, ki jo izdeluje za srednje šole, je že toliko dovršen, da ga je razposlal nekterim slovenskim pisateljem v pregled in pretres, preden pride v